

Підзвітність місцевих депутатів

Досвід звітної кампанії за 2019 рік

Харківська міська рада

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Зміст

Вступ та методологія	3
Резюме	5
Практики звітування депутатів Харківської міської ради	7
Про «Атестацію депутатів місцевих рад»	10

Вступ та методологія

Громадська кампанія Атестація депутатів місцевих рад з 2015 року відстежує як місцеві депутати реалізують свої повноваження, а також надає зацікавленим місцевим депутатам сприяння в підвищенні рівня відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності своєї діяльності. Атестація депутатів місцевих рад охоплює весь комплекс здійснення прямих повноважень місцевих депутатів в частині відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності, який піддається оцінюванню на основі об'єктивних показників.

Восени 2020 року будуть обрані нові скликання місцевих рад. Враховуючи завершення повноважень місцевих депутатів чинних скликань, організація місцевими депутатами звітних кампаній набуває особливої ваги в частині надання громадянам інформації, необхідної для оцінки ними діяльності своїх місцевих представників. Особливу вагу для громадян, вочевидь, мають звіти тих місцевих депутатів, які будуть боротись за депутатські мандати на місцевих виборах 2020 р.

Очевидно, що викликом 2020 р. є загальнонаціональний карантин, який може мати вплив на організацію звітів депутатів за 4-й рік повноважень. Атестація депутатів місцевих рад зацікавлена в тому, щоб безпекові заходи якомога менше обмежували демократичні практики та, відповідно, можливості громадян у взаємодії з обраними представниками в місцевих радах. Зокрема, з цією метою, експерти кампанії «Атестація депутатів місцевих рад» пропонували місцевим депутатам підготовлений для них огляд технологічних рішень, які можуть допомогти виконати свій обов'язок і прозвітувати перед громадою.

Враховуючі згадані передумови цей звіт присвячено огляду практики звітування перед громадою депутатів міської ради обласного центру за результатами четвертого року повноважень.

Основою для цього аналізу була кампанія звітування депутатів про свою діяльність за 4-й рік повноважень, яка розпочалась наприкінці 2019 року. Кінцевою точкою оцінювання депутатської звітності є липень 2020 року. Цей **звіт містить актуалізовану інформацію про звітування депутатів** в порівнянні з інформацією, яка надавалась в підсумковому оцінюванні за результатами 4-го року повноважень. Підсумки персональної діяльності депутатів місцевих рад за четвертий рік повноважень були оприлюднені в травні 2020 року. В частині оцінки звітування місцевих депутатів кінцевою датою було 30 квітня 2020 року. З підсумковими звітами за 4-й рік повноважень можна ознайомитись в розділі [Аналітичні звіти](#) на сайті Атестації місцевих депутатів.

В частині звітних кампаній місцевих депутатів цей звіт охоплює питання:

- Нормативно-правового та організаційного забезпечення звітування депутатів з боку міської ради;
- Загальних відомостей про депутатів, які виконали вимогу закону щодо звітування;
- Практик організації публічних звітів депутатами;
- Впливу карантину на організацію публічних звітів депутатами;
- Змістовного наповнення звітів;
- Забезпечення підзвітності використання коштів депутатських фондів.

Джерелами інформації для аналізу практик звітування місцевих депутатів виступали:

- офіційні сайти міських рад;
- персональні сайти депутатів та сайти партій;
- офіційні сторінки депутатів, фракцій та партій у соціальних мережах;
- повідомлення у засобах масової інформації щодо звітування депутатів;

- інформація, яку надавали депутати та їх помічники;
- відповіді на запити на публічну інформацію.

Резюме

У відповідності до частини першої статті 16 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» депутат місцевої ради періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов'язаний звітувати про свою роботу перед виборцями відповідного виборчого округу, об'єднаннями громадян. Рада визначає орієнтовні строки проведення звітів депутатів місцевої ради перед виборцями», однак [Регламент Харківської міської ради 7 скликання](#) не містить інформації щодо порядку проведення звітів та їхнього графіку. Також відсутні будь-які рішення міської ради, щодо звітування депутатами. Лише в ст. 4 [Статуту територіальної громади](#) м. Харків вказано, що однією з компетенцій територіальної громади є заслуховування звітів депутатів.

За 4-й рік повноважень прозвітували 82 депутати Харківської міської ради. Не прозвітували про свою діяльність 2 депутати Харківської міської ради: позафракційний Максим Мусєєв та Олег Головка («Об'єднання «Самопоміч»). З осені 2018 року Максим Мусєєв знаходиться в державному розшуку через підозру у державній зраді. Він досі є депутатом Харківської міської ради, а його приймальня активно працює з виборцями, проте через фактичну відсутність в Україні, депутат не з'являється на сесіях міської ради та не звітує про свою діяльність. Олег Головка став депутатом Харківської міської ради лише восени, тому фактично не мав про що звітувати.

У всіх випадках звіти відбувались на публічних зустрічах з виборцями, проте тексти звітів можна отримати лише направивши запит до міської ради. Більша частина депутатів для звітування використовували приміщення депутатських приймалень та приміщень комунальної власності. Депутати фракцій «Об'єднання «Самопоміч» та «Наш край» звітували фракційно в приміщеннях медіацентрів. Позафракційний депутат Ігор Черняк проводив звіт в медіа-центрі «Накипіло» з прямою трансляцією в мережі.

Аналізуючи тексти звітів депутатів, які подали індивідуальні звіти до Харківської міської ради, варто відзначити, що далеко не всі з них містять в собі сукупно всі вищеописані критерії. Здебільшого депутати обмежуються лише досягненнями в межах певного округу, або ж у певній сфері, в якій спеціалізуються. Так, у 42 депутатів Харківської міської ради звіти містили лише часткову інформацію про діяльність та відповідали лише 3 пунктам Закону. Комплексний підхід у підготовці звітів (описано роботу в окрузі, раді, постійних комісіях, про прийняті радою та її органами рішення та участь депутата у їх прийнятті, хід виконання доручень виборців) використали 40 депутатів.

Найчастіше депутати звітували про інфраструктурні зміни в місті, роботу з виборцями, приділяючи менше уваги безпосередній роботі в постійних комісіях та на сесіях міської ради.

Всі 82 депутати, що проводили звітування перед виборцями сповістили міську раду про результати звітування.

В Харківській міській раді відсутні будь-які документи, які би регулювали депутатські фонди. Проте, фактично кожен депутат має в своєму розпорядженні суму в розмірі 5000 грн, яку може використовувати для надання допомоги виборцям, проте з обмеженням у 1000 грн для одного виборця. Обов'язкове звітування за витрати цих коштів відсутнє на публічному рівні і у звітах депутатів вони не відображаються.

Практики звітування депутатів Харківської міської ради

- **Нормативні та організаційні засади для звітних кампаній депутатів Харківської міської ради**

Частина 3 статті 11 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад” регламентує, що депутат місцевої ради є відповідальним перед виборцями свого виборчого округу і їм підзвітним. Не пізніше як за сім днів до дня звітування депутат місцевої ради має повідомити через місцеві засоби масової інформації або в інший спосіб виборців про час і місце проведення звіту.

[Регламент Харківської міської ради 7 скликання](#) не містить інформації щодо порядку проведення звітів та їхнього графіку. Також відсутні будь-які рішення міської ради, щодо звітування депутатами. Лише в ст. 4 [Статуту територіальної громади](#) м. Харків вказано, що однією з компетенцій територіальної громади є заслуховування звітів депутатів.

За такої ситуації обов'язок організації і проведення звітування покладається цілком на депутатів. Відповідно до вимог Закону про результати обговорення звіту (зауважень і пропозицій, висловлених виборцями) депутат місцевої ради має інформувати раду та її виконавчі органи на адресу ради та її органів. Для аналізу фактів звітування депутатів Харківської міської ради за 2019 рік ми звернулися із запитом до міської ради із проханням надати інформацію щодо факту проведення звітів. У відповідь ми отримали доступ до повідомлень усіх депутатів щодо проведення звіту із вказанням змісту звіту, часу та місця його проведення.

Неясним залишається чи був проведений звіт насправді, так як дуже обмежена кількість депутатів розмістила будь-які повідомлення про проведення звіту у соцмережах чи на партійних сайтах. Лише в поодиноких випадках депутати розміщували свої звіти на персональних сторінках в мережі Фейсбук. Варто зазначити, що гарною практикою може стати розміщення звітів на персональних сторінках депутатів на порталі Харківської міської ради. Гіперпосилання на звіт чи сам звіт на окремій сторінці сприятиме поінформованості виборців щодо діяльності депутатів, якщо їм не вдалося потрапити на усний звіт депутата.

1 листопада 2019 року секретар Харківської міської ради надіслав лист депутатам Харківської міської ради, щоби вони проінформували міську раду про дату, час, місце проведення, спосіб повідомлення про проведення звіту, кількість присутніх осіб та підсумки обговорення звіту, зауваження, пропозиції, доручення виборців. Паралельно з тим, депутати інформують Департамент організаційної роботи.

- **Загальні відомості про звітну кампанію за результатами 4-го року повноважень**

Аналізуючи звітування депутатів слід відзначити, що досить невелика кількість депутатів дотрималася відповідного формату повідомлення про своє звітування перед виборцями та проведення публічного звітування. Лише представники фракції «Об'єднання «Самопоміч» повідомили про проведення звіту у мережі Інтернет. Також депутати згаданої фракції розмістили повідомлення про звіт на регіональному сайті партії. Повідомлень за фактом проведення звітів також виявилось вкрай недостатньо. Так, проаналізувавши сторінки депутатів у facebook, інтернет-газети, регіональній

партійній сайти, ми знайшли повідомлення про звіти депутатів фракції «Об'єднання Самопоміч» та депутатів фракції «Опозиційний блок «Довіряй ділам» Світлани Андреевої, Володимира Зінченка, Олександра Лобановського, фракції «Центр» Володимира Полозкова та позафракційного Ігора Черняка.

Не прозвітували про свою діяльність 2 депутати Харківської міської ради: позафракційний Максим Мусєєв та Олег Головка («Об'єднання «Самопоміч»). З осені 2018 року Максим Мусєєв знаходиться в державному розшуку через підозру у державній зраді. Він досі є депутатом Харківської міської ради, а його приймальня активно працює з виборцями, проте через фактичну відсутність в Україні, депутат не з'являється на сесіях міської ради та не звітує про свою діяльність. Олег Головка став депутатом Харківської міської ради лише восени, тому фактично не мав про що звітувати.

Всі інші 82 депутати Харківської міської ради проінформували раду про проведення свого звітування, а самі звіти та листи інформування можна отримати подавши запит до міської ради. У відкритих джерелах не вдалось знайти звіти депутатів Харківської міської ради.

• **Організація публічних звітів депутатами**

За даними, отриманими у відкритих джерелах та після аналізу повідомлень депутатів про звіт, які останні подали в міську раду наприкінці року, було встановлено, що усі 12 депутатів фракції «Об'єднання Самопоміч» звітували разом, у пресцентрі «Kharkiv Today» (вул. Мироносицька, 8). На зустрічі були присутні 18 виборців. 6 депутатів фракції «Наш край» теж вказали однакову дату та час звітування у медіа-центрі «Время». Звіт слухали 47 виборців. З відповіді на запит до міської ради нами була отримана інформація, що 4 депутати від фракції «Центр» провели звітування в партійній приймальні 18 грудня 2019 року, проте в публічних джерелах не вдалось знайти яку-небудь інформацію про звіт депутатів. Станіслав Косінов, Ігор Романенко та Володимир Полозков мали проводити звітування за різними адресами, проте лише на сторінці у Facebook останнього наявна інформація щодо зустрічей з виборцями. Подібна практика звітування була і у представників фракції «Наш край», згідно з даними, отриманими на запит, 6 з 7 депутатів звітували на зустрічі з виборцями в громадській приймальні, яка знаходиться за адресою Полтавський шлях, буд. 57, 6 грудня. Олександр Худенко проводив звітування 30 листопада за адресою вул. Плеханівська, буд 126/1. В публічних джерелах відсутня будь-яка інформація стосовно звітування депутатами.

В цілому, представники фракцій «Об'єднання «Самопоміч» та «Наш край» звітували фракційно, проте з обов'язковою присутністю всіх депутатів фракції та наданням слова кожному, щоби зберігалась можливість донести інформацію до виборців у всіх депутатів фракцій. Причому в обох випадках були обрані медійні майданчики.

Депутати фракції «Опозиційний блок «Довіряй ділам» згідно з даними, які вони подали до міської ради, звітували окремо один від одного. В більшості випадків депутати звітували у школах та депутатських приймальнях.

• **Вплив карантину на організацію публічних звітів депутатами**

Всі депутати, які проводили звіти перед виборцями за 4-й рік повноважень, зробили це в листопаді-грудні 2019 року ще до початку пандемії.

- **Змістовне наповнення звітів депутатів**

Стаття 16 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» визначає вимоги до змісту депутата місцевої ради – «Звіт депутата місцевої ради повинен містити відомості про його діяльність у раді та в її органах, до яких його обрано, а також про його роботу у виборчому окрузі, про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу».

Аналізуючи тексти звітів депутатів, які подали індивідуальні звіти до Харківської міської ради, варто відзначити, що далеко не всі з них містять в собі сукупно всі вищеописані критерії. Здебільшого депутати обмежуються лише досягненнями в межах певного округу, або ж у певній сфері, в якій спеціалізуються. Так, у 42 депутатів Харківської міської ради звіти містили лише часткову інформацію про діяльність та відповідали лише 3 пунктам Закону. Комплексний підхід у підготовці звітів (описано роботу в окрузі, раді, постійних комісіях, про прийняті радою та її органами рішення та участь депутата у їх прийнятті, хід виконання доручень виборців) використали 40 депутатів: Аббасов Фазіль, Андрєєва Світлана, Аріх Ігор, Арутюнов Валерій, Бабешко Олексій, Бобейко Алла, Богач Олексій, Бондаренко Андрій, Василенко Олександр, Вировець Ігор, Ворона Олена, Горошко Олена, Гунбіна Олена, Давтян Олександр, Долина Богдан, Ільєнко В'ячеслав, Ільєнко Надія, Казанжиєва Неллі, Коваленко Наталія, Кривуля Віталій, Куценко Сергій, Лаговський Георгій, Лобановський Олександр, Мазняк Захар, Маляренко Віталій, Медведєв Юрій, Михайлов Габріел, Могила Сергій, Нехорошков Роман, Поздєєва Тетяна, Полозков Володимир, Ракич Іван, Романенко Ігор, Руденко Андрій, Саєнко Андрій, Сітенко Тарас, Утевський Сергій, Цветкова Ірина, Черняк Ігор, Чичина Ольга.

- **Звітування про використання коштів депутатського фонду**

В Харківській міській раді відсутні будь-які документи, які би регулювали депутатські фонди. Проте, фактично кожен депутат має в своєму розпорядженні суму в розмірі 5000 грн, яку може використовувати для надання допомоги виборцям, проте з обмеженням у 1000 грн для одного виборця. Обов'язкове звітування за витрати цих коштів відсутнє на публічному рівні і у звітах депутатів вони не відображаються.

Про «Атестацію депутатів місцевих рад»

Для чого ми існуємо: Щоб підвищувати відповідальність депутатів місцевих рад та допомагати громадянам дізнаватись більше про їх місцевих обранців

На що ми націлені

- збільшення доступності інформації про всі аспекти реалізації повноважень місцевих депутатів, охоплених кампанією Атестація депутатів місцевих рад;
- покращення показників відповідності діяльності депутатів місцевих рад, охоплених кампанією, стандартам відкритості, прозорості, доброчесності, підзвітності;

Наша маленька історія:

Започатковано в 2015 р. в Одесі.

Апробовано в 2016 р. в 7-ми місцевих радах Одеської обл., включаючи Одеську міську та Одеську обласну.

З 2017 р. разом з партнерами кампанія реалізується в 8-ми обласних центрах;

З 2018 р. разом з партнерами реалізується в 15-ти обласних центрах та Києві.

Географія: Одеська область (загалом та міста Одеса, Ізмаїл, Рені, Білгород-Дністровський, Роздільна), Вінниця, Івано-Франківськ, Київ, Кропивницький, Львів, Луцьк, Миколаїв, Полтава, Рівне, Суми, Харків, Херсон, Хмельницький, Черкаси та Чернігів.

Що ми робимо в рамках ініціативи:

- Безперервне спостереження за діяльністю депутатів місцевих рад по показникам відкритості та прозорості, підзвітності та доброчесності;
- Персональна, виражена у доступному форматі оцінка річних результатів діяльності місцевих депутатів;
- Експериментальна перевірка здійснення прийому виборців місцевими депутатами;
- Буклети та онлайн-мапи для кожного залученого міста з актуальною та перевіреною інформацією про контакти місцевих депутатів, адреси та графік проведення прийому;
- Опитування експертів для збалансування оцінювання по об'єктивним показникам;
- Персональні рекомендації кожному депутату за підсумками спостереження та оцінки;
- Символічні нагороди найкращим депутатам;
- Щомісячне інформування про діяльність місцевих депутатів кожного міста;
- Інформаційно-просвітницькі заходи для молоді: дискусії та міні-квізи;
- Публічні: прес-конференції по результатам експериментальної перевірки здійснення прийому виборців, круглі столи для обговорення підсумків оцінювання;
- Створення та поширення реєстрів приватних інтересів 12 міських рад обласних центрів
- Навчання для депутатів з питань підвищення стандартів своєї діяльності

- Просування змін до нормативно-правових актів місцевих рад, які сприяють комплексному вирішенню проблем відповідальності місцевих депутатів
- Надання персональних консультацій місцевим депутатам з питань підвищення стандартів своєї діяльності

Сайт ініціативи

<https://attestation.in.ua>

Facebook:

[сторінка кампанії Атестації місцевих депутатів](#)

До кого звертатись:

Одеська область та реалізація кампанії в цілому

[Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України»](#)

Вінниця

[Громадська організація "Центр громадської активності "Результат"](#)

Дніпро

[Громадська організація «Інститут Громадської Експертизи»](#)

Івано-Франківськ

[Громадська Організація "Центр Політичних Студій](#)

Київ

[Антикорупційна платформа "Інтегриті ЮА"](#)

Кропивницький

[ГО «Асоціація політичних наук»](#)

Львів

[ОПОРА Львів](#)

Луцьк

[Центр Політичного Аналізу та Виборчого Консалтингу](#)

Миколаїв

[ГО «Агентство економічного розвитку»](#)

Полтава

[ГО «Полтавська платформа»](#)

Рівне

[ОПОРА Рівне](#)

Суми

[ГО «Центр суспільних досліджень»](#)

Харків

[ОПОРА Харків](#)

Херсон

[ХОГО Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень](#)

Хмельницький

[ГО «Хмельницька ініціатива»](#)

Черкаси

[Черкаська обласна організація «Комітет виборців України»](#)

Чернігів

[ГО «Агенція міських ініціатив»](#)